

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи

РІВНЕ - 2023

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Електронний збірник матеріалів

**Всеукраїнської науково-практичної
*Інтернет-конференції***

**«Підготовка майбутніх педагогів
до виховної діяльності
в освітньому просторі НУШ:
досвід, реалії, перспективи»**

12 травня 2023 року

Рівне – 2023

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи: електронний збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Рівне: РДГУ. 2023. 287 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 6 від 25 травня 2023 р.)

Вашій увазі пропонуються матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи».

ЗМІСТ

Петренко О. Б. Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: актуалізація проблеми.....	8
Кравченко О. Виховна діяльність зі студентською молоддю.....	12
Білавич Г. В., Притуляк Т. В., Скоропад М. І. Підготовка майбутніх учителів до виховання дітей як гуманістів засобами літературної спадщини Василя Сухомлинського.....	18
Баліка Л. М. Особливості впровадження дисципліни «Діяльність вихователя групи подовженого дня в умовах НУШ» в освітній процес ЗВО.....	25
Ваколюк А. М. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до наскрізної виховної діяльності...	29
Войтовська А. І. Професійна підготовка майбутніх педагогів до педагогічної діяльності.....	35
Карпич І. О. Діяльність працівників соціальної сфери з профілактики булінгу в закладах інтернатного типу.....	39
Левченко Н. В. Підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи з молоддю.....	43
Маковійчук О. В. Підготовка майбутніх вчителів до екологічного виховання молодших школярів на уроках дизайну і технологій.....	47
Матрос О. О. Нормативно-правове забезпечення регламентації інтеграції дітей з інвалідністю в просторі НУШ.....	52
Моргай Л. А. Нова українська школа.....	58
Поліщук І. В. Підготовка учителя Нової української школи: актуалізація ідей Т. Д. Дем'янюк.....	64
Стельмашук Ж. Г. Формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до вирішення педагогічних ситуацій і задач в освітньому процесі НУШ.....	67
Цуркан Т. Г., Цуркан Н. Г. Розвиток пізнавальної	73

активності молодших школярів.....	
Гоголь Т. В., Давидюк І. В. Підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ.....	79
Голя Г. М. Особливості післявоєнної підготовки вчителів Волині (на прикладі Луцького педагогічного училища).....	84
Дубовик К. Ю. Шляхи розвитку пізнавальної активності молодших школярів у сучасній початковій школі.....	87
Коваленко Н. І. Можливості розвитку обдарованої молоді в позашкільній освіті Польщі.....	94
Коваль К. Ю. Соціально-педагогічні умови взаємодії НУШ із сім'єю у полікультурному вихованні.....	98
Кузьмич А. О. Європейські авторські школи кінця ХІХ – поч. ХХ ст.....	102
Левчук Н. О. Формування гуманних взаємин учнів початкових класів як педагогічна проблема.....	106
Петренко І. Ф. Підготовка майбутніх педагогів до формування освітнього простору класної кімнати Нової української школи.....	111
Попова К. В. Формування полікультурної компетентності педагогів як запорука їх успішного функціонування в реаліях освітнього простору НУШ.....	114
Шульгач М. І. Участь викладачів кафедр педагогіки Рівненського державного університету у міжнародному проєкті «Фінська підтримка реформи української школи».....	116
Яремович М. А. Громадянськість майбутніх учителів початкових класів НУШ через призму оновлення національної системи освіти в умовах глобальних геополітичних змін.....	122
Бабич А. Я. Принципи виховання емоційної культури молодших школярів.....	126

Вітковська К. О. Інноваційні підходи в професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи.....	131
Войтович Т. В. Казка як засіб морально-естетичного виховання молодших школярів.....	137
Гаврилюк О. С. Педагогічні особливості формування моральних якостей дітей старшого дошкільного віку.....	141
Гомонець М. В. Особливості прояву конфліктної поведінки у дітей молодшого шкільного віку.....	146
Гордусенко М. В. Психолого-педагогічні особливості подолання стресових ситуацій дітьми молодшого шкільного віку.....	151
Демчук Д. О. Формування навичок здорового способу життя у молодших школярів.....	156
Колодич Т. В., Шалівська Ю. В. Організація виховної роботи з учнями початкової школи в умовах дистанційного навчання.....	163
Котух І. Я. Гурткова робота у розвитку творчих здібностей молодших школярів.....	167
Кравчук М. Ю. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи як педагогічна проблема.....	172
Маринич А. І. Роль національного виховання у формуванні особистості.....	176
Матвіюк А. С. Особливості індивідуальної роботи з молодшими школярами з девіантною поведінкою.....	178
Матюх О. А. Виховний потенціал музичного краєзнавства.....	182
Мельничук Л. Ю. Теоретичні засади забезпечення наступності дошкільної і початкової освіти.....	186
Ничипорчук Г. П. Дитяче об'єднання у виховній системі закладу загальної середньої освіти.....	194
Панчук Г. М. Феномен поняття «естетична культура» в сучасних психолого-педагогічних дослідженнях.....	198
Панчук І. О. Основні напрями та форми волонтерської діяльності.....	204

Пишняк М. М. Зміст національно-патріотичного виховання дітей молодшого шкільного віку в умовах війни в Україні.....	212
Полюхович Г. С., Шалівська Ю. В. Самоосвіта як ефективний чинник професійного зростання майбутнього вчителя початкової школи.....	216
Правник Н. С. Проблема підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації краєзнавчої роботи у педагогічній науці.....	220
Прокопчук Н. Я. Принципи роботи з «важкими дітьми» за В. О. Сухомлинським.....	227
Рижук О. С. Інтерактивні методики формування крос-культурних цінностей у виховній роботі з дітьми молодшого шкільного віку.....	237
Рожко О. С. Роль та особливості волонтерської діяльності з дітьми молодшого шкільного віку.....	241
Смітюх Н. М. Сутність поняття «емпатія» у психолого-педагогічних джерелах.....	245
Спасіба А. С. До проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до соціалізації учнів.....	248
Тарасюк Н. А. Виховний аспект позашкільної освіти.	254
Фелістович Т. М. Форми і методи добровільної діяльності з молодшими школярами.....	258
Філатова М. С. Формування в учнів початкової школи знань про пожежну безпеку у виховній позакласній роботі як психолого-педагогічна проблема.....	264
Шеремет Н. М. Особливості вищої педагогічної освіти Італії у другій половині ХХ століття.....	270
Богурський О. М. Формування почуття обов'язку та відповідальності учнів у процесі навчальної діяльності.....	278
Ісько Т. І. Формування математичної компетентності учнів у процесі навчально-пізнавальної діяльності.....	281
Снігур М. О. Виховання цінностей здорового способу життя учнів підліткового віку.....	283

- мирного співіснування, взаємодії конфесійних спільнот як норми; протистояння – як проявів нетерпимості, фанатизму, котрі є основою для формування суспільно-історичних уроків толерантності.

Припускаємо, ці «направляючі» є такими, що забезпечать потрактування історії в процесі підготовки вчителів не тільки в конфліктогенному дискурсі. Первинно насторожуюча *іншість*, за умови дотримання запропонованих інтерпретацій взаємодії «Ми» й «Вони», не відлякуватиме, а спонукатиме знаходити в ній родзинки взаємозапозичення й взаємовигідного культурного збагачення. Це, на нашу думку, є важливою передумовою формування тих фахівців, які працюватимуть в освітньому просторі НУШ.

Шульгач М. І.,

здобувачка ступеня вищої освіти «Доктор філософії»
Рівненського державного гуманітарного університету

**УЧАСТЬ ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДР ПЕДАГОГІКИ
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ У
МІЖНАРОДНОМУ ПРОЄКТІ «ФІНСЬКА
ПІДТРИМКА РЕФОРМИ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»**

Нині реформа Нова українська школа є однією з найбільш підтримуваних суспільством реформ. Вона не лише допомагає згуртувати навколо змін активне коло зацікавлених українців, а й заручитися підтримкою наших міжнародних партнерів. І одним з таких партнерів, який повірив в українську реформу та розділив її цінності, стала Фінляндія. Одна з цілей Нової української школи –

побудувати систему, що допоможе реалізуватись кожній дитині, а фінський проєкт сприятиме нам у цьому.

Фінська підтримка реформи української школи – це чотирирічна програма співпраці між Україною, Фінляндією і Європейським Союзом. Коротка назва проєкту – «Навчаємось разом». Він упроваджується компанією Фінська консультативна група/FCG Finnish Consulting Group Ltd. (former FCG International). Метою проєкту є підтримка вчителів, педагогів для реалізації програми НУШ, а також розробку альтернативних систем професійного розвитку, включаючи онлайн-курси і систему наставництва та сертифікації; підтримка у підвищенні обізнаності про реформу освіти, формування позитивного ставлення до освіти та вчителя; підтримка у розробках і використанні електронної платформи для фахівців і учнів в галузі освіти, а також розробках стандартів для директорів шкіл та виробництва навчальних матеріалів.

Основною стратегією реалізації проєкту є обмін досвідом між фінськими і українськими експертами і закладами освіти у формі технічної допомоги (консультації експертів), навчальних візитів та інших видів співпраці і обміну досвідом. Зокрема, Проєкт розглядає інклюзивну освіту (освіту дітей із спеціальними освітніми потребами, дітей з інвалідністю, дітей з меншин) як наскрізну тему, що охоплює усі заходи за трьома напрямками результатів. Наприклад, тематика спеціальних освітніх потреб буде інтегрована у підготовку вчителів, розроблення матеріалів і розвиток системи оцінювання.

В межах проєкту «Фінська підтримка реформи української школи» викладачі кафедр педагогіки Рівненського державного гуманітарного університету (доц. Баліка Л. М., проф. Петренко О. Б., доц. Суржук Т. Б., доц. Гудовсек О. А, доц. Костолович Т. В.,

доц. Стельмашук Ж. Г., доц. Третьак О. М.) пройшли навчання у межах зазначених трьох модулів.

Дискусію викликали теми «Критерії оцінювання дипломних робіт на здобуття ступенів бакалавра та магістра», «Сильні сторони та виклики в оцінюванні дипломних робіт на здобуття ступеня вищої освіти», обговорення освітньої програми бакалавра спеціальності учитель початкових класів та освітньої програми магістра у сфері освіти.

Вся програма проекту поділена на три кластери, які є тісно взаємопов'язані та включають лекції, практичні кейси, тренінгові завдання, методичні семінари, проводилися інформаційні кампанії у соціальних мережах, радіо, телебаченні.

У межах першого кластеру коучери велику увагу приділили розвитку ключових компетентностей вчителів:

- Передача фінського досвіду з педагогіки початкової школи тренерам тренерів НУШ, пілотним школам та викладачам педагогічних вишів.

- Розробка та поширення онлайн-модулів для підвищення кваліфікації вчителів на основі педагогіки фінської початкової школи та зворотного зв'язку після тренінгів.

- Запуск внутрішніх процесів моніторингу та оцінювання для вдосконалення професійних стандартів вчителя та системи добровільної сертифікації.

- Запуск програми для посилення потенціалу ІППО у впровадженні та розвитку різноманітних підходів і програм професійного розвитку вчителя.

- Визначення практик для компетентнісно-орієнтованого навчання майбутніх учителів у вишах.

- Проведення публічного конкурсу закладів вищої освіти на розробку інноваційних програм бакалаврату та

магістратури початкової освіти відповідно до стандартів НУШ [1].

Співпраця з Фінляндією сприятиме підготовці вчителів до впровадження нових, заснованих на компетентнісному підході навчальних планів та освітніх стандартів для 1-4-х класів. Відповідно до концепції Нової української школи та нового Закону України «Про освіту» підтримка надаватиметься з метою вдосконалення системи професійної підготовки вчителів. Цей кластер підтримує досягнення цілей Плану заходів щодо Нової української школи: 1.3. і 2.2. - 2.5 [2, с.11].

Кластер 2. Популяризація освіти. Цей кластер виконуватиме такі завдання:

- Посилення комунікаційного забезпечення МОН в реформі НУШ.
- Запуск двох з чотирьох кампаній у ЗМІ в 2019 році.
- Підтримка НУШ і проєкту «Навчаємось разом» у поліпшенні комунікації із зацікавленими сторонами.
- Підтримка МОН та організацій, які займаються питаннями оцінювання, у розробці пов'язаних із НУШ стандартів, систем, інструментів оцінювання, методів самооцінювання та надання консультацій з питань національної політики і практики оцінювання [1].

Кластер «Популяризація освіти» охоплює різні види комунікаційної діяльності, зокрема формати співпраці зі ЗМІ (статті, аналітичні звіти), розробку інформаційних матеріалів (інфографіка, довідкові матеріали) та ведення сторінок у соціальних мережах, зокрема змістовне наповнення (крім популяризації).

Діяльність з комунікації спрямована на висвітлення досягнень активних вчителів та інших освітян як агентів змін та сприятиме процесу обміну знаннями, наприклад,

через презентації / організацію заходів та тренінгів з комунікативних навичок для вчителів (наприклад, навички презентації, медіа тренінги, лідерські якості). Цей кластер підтримує досягнення цілі 6.1. Плану заходів щодо Нової української школи [2, с.13].

Кластер 3. Освітнє середовище. Цей кластер включає такі завдання:

- Підтримка розробки стандартів підручників та інструменту оцінювання якості підручників.
- Підтримка розробки змісту підручників та діяльності з оцінювання підручників.
- Підтримка впровадження електронної освітньої платформи.
- Діяльність, тісно пов'язана з проєктуванням освітнього середовища, розробкою основних стандартів і підтримкою першого кластеру.
- Обмін досвідом у навчальних середовищах для підвищення знань, надання інструментів та інших ресурсів, необхідних у різних освітніх контекстах.
- Обмін знаннями та досвідом з питань управління і керівництва у сфері освіти у Фінляндії [1].

З метою реагування на потреби сучасного суспільства МОН зосередило увагу на розробленні електронної онлайн-платформи для використання вчителями та учнями. Ця платформа передбачає створення для вчителів, інших освітян та учнів освітнього середовища, яке дозволить підвищити рівень їхніх професійних навичок та навчатися один в одного. Вона служить банком навчальних та методичних матеріалів, інноваційних практик, інфраструктури та дистанційного навчання для учнів, вчителів, батьків та керівників навчальних закладів. Платформа містить інформацію про нові стандарти освіти, методи оцінки, відео-уроки та відкриті онлайн-курси. Вона

може стати новим мотиваційним навчальним середовищем та дозволить підвищити ефективність навчання.

Майбутній професійний розвиток передбачає обмін досвідом між вчителями, а онлайн-курси і електронна онлайн-платформа можуть використовуватись для обміну і поширення інформації та зворотного зв'язку, наприклад, щодо розроблених проєктів професійних стандартів для вчителів та керівників. Платформа також може використовуватися для роботи з учнями, які проживають у сільській місцевості, та учнями, які мають особливі освітні потреби (наприклад, аудіо-книги, адаптовані навчальні матеріали). Цей кластер підтримує досягнення цілей Плану заходів щодо Нової української школи: 1.5, 3.3. і 7.1 [2, с.14].

Очікуваний довгостроковий вплив програми полягає у підвищенні якості освіти в Україні, а також у тому, як громадяни України сприймають свою систему освіти. Проєкт підтримує розвиток сприятливого навчального середовища з різних сторін, зокрема шляхом створення підручників та навчальних матеріалів, навчання лідерських якостей та підтримку розробки і використання електронної онлайн-платформи. Він сприятиме розвитку компетентностей учителя, популяризації освіти та створенню сучасного освітнього середовища.

Список використаних джерел

1. Головіна О. Фінська підтримка реформи: що має змінитись в українській освіті <https://nus.org.ua/articles/navchayemos-razom-finska-pidtrymka-reformy-ukrayinskoyi-shkoly/> (дата звернення 25.03.2023)
2. Угода між Урядом України та Урядом Фінляндської Республіки про реалізацію проєкту «Фінська

підтримка реформи української школи» 246_001-18
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246_001-18 (дата
звернення 27.03.2023)

Яремович М. А.,
здобувачка ступеня вищої освіти «Доктор філософії»
Рівненського державного гуманітарного університету,
викладач, методист КЗ ЛОР
«Бродівський фаховий педагогічний коледж
імені Маркіяна Шашкевича»

**ГРОМАДЯНСЬКІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НУШ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ
ООНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ
В УМОВАХ
ГЛОБАЛЬНИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ЗМІН**

Актуальність та начасність дослідження громадянськості сучасної молоді на даному етапі існування людської цивілізації не викликає сумнівів. Глибокі глобальні геополітичні зміни у світовому порядку становлять загрозу для існування націй та держав. Військова агресія росії проти України пряме тому підтвердження. В умовах теперішнього функціонування освітньої системи України – виховання, як ключовий елемент успішності та ефективності освітнього процесу, потребує кардинального та фундаментального оновлення. Розуміємо, що трансформація громадянського як і національно-патріотичного виховання студентської молоді диктується сьогодні загальноєвропейськими та освітніми трендами, основою яких є значущість знань про сутність держави та активна позиція громадян у питаннях її